

Nederlands Dans Theater

€ **6.510.000**
geadviseerd
subsidiebedrag

€ **6.510.000**
gevraagd
subsidiebedrag

Stichting het Nederlands Dans Theater (hierna: NDT) is een groot internationaal dansgezelschap, gevestigd in Den Haag. Het creëert en presenteert moderne dans op het hoogst mogelijke niveau. Het wil in zijn dans hoogwaardig en vernieuwend zijn, waarbij het veel waarde hecht aan zijn verbondenheid met de maatschappij en zijn publiek. Behalve het creëren van dansproducties ontplooit het NDT ook activiteiten op het gebied van talentontwikkeling. Waar het de eigen autonomie niet in de weg staat, werkt het samen met artistieke partners. In de komende periode wil het NDT zijn toonaangevende positie in het internationale dansveld bevestigen en verstevigen. Het NDT beschikt over twee gezelschappen: NDT1 en NDT2, waarvan het tweede is bedoeld voor de ontwikkeling van jong dans- en choreografietalent.

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.13 van de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2017 – 2020.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting het Nederlands Dans Theater een subsidiebedrag toe te kennen van € 6.510.000.

De raad vindt dat het NDT zich de afgelopen jaren onder de nieuwe artistiek leider op goed artistiek niveau heeft gehandhaafd na het wegvallen van het werk van Jiří Kylián. Er zijn enkele internationaal vermaarde choreografen aangetrokken. Wel meent de raad dat het gezelschap zich in internationaal opzicht met name onderscheidt in de kwaliteit van de dansers, en niet meer zozeer in zijn keuzes voor repertoire en choreografen. De plannen voor de komende periode vindt de raad gedegen uitgewerkt.

De raad is verheugd over de wijze waarop talentontwikkeling binnen het NDT vorm krijgt door de invulling van NDT2 en de samenwerking met Korzo. Het educatieve programma van het NDT vindt de raad beperkt, maar wel in overeenstemming met het profiel van de instelling.

De raad heeft begrip voor de keuze om meer in het buitenland te gaan spelen omdat dit hogere revenuen en hogere zaalbezettingen oplevert, maar hij benadrukt dat dit niet ten koste mag gaan van de aandacht voor de publiekswerving in Nederland. Ook meent hij dat het gezelschap meer moeite moet doen om een cultureel divers publiek naar de zalen te krijgen.

Over het ondernemerschap van het NDT oordeelt de raad gematigd positief. De financiële situatie is na een tekort in de afgelopen periode weer gezond en er zijn successen geboekt met het verhogen van de sponsorinkomsten. Het NDT toont zich verder een gedegen werkgever, dat met vaste krachten werkt en hen conform cao betaalt.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad oordeelt positief over de manier waarop Paul Lightfoot het Nederlands Danstheater na zijn aanstelling als artistiek leider in 2012 artistiek heeft vormgegeven. Het feit dat het gezelschap drie jaar lang geen werk van Kylián mocht opvoeren – de choreograaf hoopte zo het NDT te dwingen zich opnieuw te profileren – had gevolgen voor het repertoire; het krachtige stempel dat Kylián op de dans drukte, valt niet eenvoudig te evenaren. Toch werd met de vaste choreografen Marco Goetze en Crystal Pite en met diverse nieuwe dansers en choreografen een aantrekkelijk aanbod gecreëerd. Per programma werd echter te vaak teruggevallen op een beperkt deel van het artistieke palet van het gezelschap.

In internationaal opzicht onderscheidt het NDT zich volgens de raad inmiddels met name in de kwaliteit van de dansers, en niet meer zozeer in de keuzes voor repertoire en choreografen. Het gezelschap kan minder dan in zijn hoogtijdagen bogen op zijn reputatie als innovator van de moderne dans. Ook de komende periode blijft het gezelschap zich in de bekende artistieke lijn voortbewegen, door te kiezen voor internationaal vermaarde choreografen die niet exclusief voor NDT creëren. Het gezelschap wil jaarlijks tien nieuwe producties maken met zijn vaste choreografen Pite, Goecke, het duo Sol León en Lightfoot en enkele choreografen met wie het artistieke relaties onderhoudt. Het gezelschap werkt niet langer structureel met *associate choreographers*, al wordt de samenwerking met enkelen van hen voortgezet. Ook de mogelijkheid om het werk van Kylián opnieuw op te nemen in het repertoire wordt onderzocht. De raad vindt dit goede, maar weinig vernieuwende keuzes. NDT2, dat als springplank dient voor jonge dansers, vindt de raad in dit opzicht iets innovatiever dan NDT1, vanwege de keuze voor spannende jonge dansmakers.

Het plan dat het NDT voor de komende periode presenteert, vindt de raad gedegen uitgewerkt. Het gezelschap presenteert enkele aansprekende nieuwe plannen. Zo wil het virtual reality gaan integreren in zijn voorstellingen en wil het een begin maken met het ontsluiten van het eigen erfgoed. Hierdoor worden beeldmaterialen, decors, kostuums en communicatiemiddelen van de ruim 650 gecreëerde balletten toegankelijk voor openbare en online vertoningen.

De raad is ook verheugd over de wijze waarop talentontwikkeling binnen het NDT vorm krijgt. Voor jonge dansers en in mindere mate voor beginnende choreografen is er het gezelschap NDT2, dat als springplank geldt naar NDT1. Activiteiten op het gebied van talentontwikkeling voor choreografen zijn verder sinds 2013 deels belegd bij het Haagse dansproductiehuis Korzo. De raad oordeelt positief over de plannen om deze samenwerking voort te zetten. Met name het nieuwe project 'Shortcuts XL', waarin choreografen worden begeleid bij hun stap naar de grote zaal, vindt hij waardevol. Een reflectie op deze samenwerking en inzicht in de financiële afspraken tussen Korzo en het NDT ontbreekt echter in het plan.

Educatie en participatie

Het NDT organiseert een verscheidenheid aan educatieve activiteiten, al vindt de raad het aantal activiteiten en het bereik – gezien het profiel van het NDT – niet bijzonder groot. Met twee scholen in het basisonderwijs is een partnership aangegaan. Ook zijn er schoolvoorstellingen, de 'Danswaaier' voor scholen in het primair onderwijs, het project 'Uitblinkers!' voor jongere kinderen, open dagen en kinderactiviteiten rond matineevoorstellingen. Verder zijn er inleidingen op voorstellingen, workshops en activiteiten voor middelbare scholieren. De jaarlijkse 'Summer Intensive' trekt vele (pre)professionele dansers van veertien tot dertig jaar naar het gezelschap. Voor amateurdansscholen en -dansers is er 'Move In Focus', een netwerk waarbinnen dans-educatieve activiteiten worden ontwikkeld.

De raad is positief over de voorgenomen verdubbeling van het aantal schoolvoorstellingen tot tien per jaar (voor 4.500 kinderen uit het primair onderwijs), maar vindt het geen goede keuze dat het NDT deze voorstellingen gratis aanbiedt en afhankelijk maakt van sponsorgelden. Hij meent dat hiervoor aanspraak kan worden gemaakt op de cultuurbudgetten van scholen.

De raad vindt het ten slotte een goed plan om digitale toepassingen te gaan ontwikkelen voor scholen, al merkt hij op dat het gezelschap hiermee achterloopt op veel andere podiumkunstinstanties in de basisinfrastructuur.

Maatschappelijke waarde

Publieksbereik

Het NDT ontvangt veel publiek in binnen- en buitenland en heeft zijn (trouwe) bezoekers in de eigen standplaats goed in beeld. In Den Haag en Amsterdam is de zaalbezetting zeer hoog.

De zaalbezetting in de rest van het land blijft wat achter, volgens de instelling omdat gezelschappen in Nederland afhankelijk zijn van de marketinginspanningen van theaters. Het gezelschap zegt de aandacht in Nederland daarom vooral te willen richten op die theaters die strategisch van belang zijn, goede of stijgende bezettingscijfers laten zien en een actieve marketing voeren. Die keuze kan de raad begrijpen, maar hij benadrukt dat marketing voor het eigen werk buiten de Randstad ook een verantwoordelijkheid is van het NDT zelf. Hij meent dat dit met het aanbod en de statuur van het gezelschap geen probleem zou hoeven zijn.

De populariteit van het NDT is in het buitenland zeer groot. De raad begrijpt dan ook het voornemen van het gezelschap om meer in het buitenland op te treden, maar wijst erop dat dit niet ten koste moet gaan van de aandacht voor het publiek in Nederland.

De raad vindt dat het NDT, dat zichzelf een voortrekkersrol toebedeelt op het gebied van de innovatie van de dans, meer moeite zou moeten doen om ook een cultureel divers publiek naar de zalen te krijgen. De raad vindt het een gemis dat het hier geen marketingstrategieën voor ontwikkelt.

Positief is de raad over het programma voor jongeren 'Motus', dat in de komende periode wordt voortgezet en waarbij het NDT zich buiten het theater presenteert op plekken die voor jongeren laagdrempelig zijn.

Ondernemerschap

Het NDT is een stabiele organisatie. De raad heeft vertrouwen in de algemeen directeur die in 2014 is aangesteld. Het gezelschap werkt met vaste krachten, die worden beloond conform de cao Theater en Dans.

Het NDT heeft een solide financiële basis. De liquiditeit, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen zijn hoog, de financieringsmix is redelijk. De eigen inkomsten zijn met gemiddeld 49 procent in 2015 zeer hoog. Het gezelschap heeft sinds 2010 zijn sponsorinkomsten verdrievoudigd door een aantal sterke sponsors aan zich te binden. Het streeft naar een verdere toename in de komende periode, tot circa 9 procent van zijn begroting. Dit getuigt volgens de raad van sterk ondernemerschap.

Het NDT rekent op een stevige toename van de structurele subsidie van de gemeente Den Haag voor talentontwikkeling, educatie en participatie, alsmede voor de ontsluiting van het eigen erfgoed. Per 2019 wordt nog een extra bedrag aangevraagd ter compensatie van de huurverhoging die nodig is voor de exploitatie van het Onderwijs- en Cultuurcentrum. De raad vraagt zich af of het realistisch is dat de genoemde bedragen in hun geheel worden toegekend. Mocht de verhoging niet worden toegekend, dan kan het gezelschap naar eigen zeggen het aantal voorgenomen activiteiten verkleinen zonder financieel risico te lopen.